

گزارش وقوع اپیدمی و حذف انتقال محلی بیماری مالاریا در مناطق آندمیک استان اردبیل (شهرستان پارس آباد)

داریوش امدادی^۱، منوچهر براک^۲، شهرام سیف نژاد^۳، بابک گروسی^۴، قادر زکی پور^۵،

سیده نگار مدرس صدرانی^۶

۱. کارشناس مسئول بیماریهای واگیر استان، ۲. عضو هیئت علمی، فوق تخصص عفونی اطفال (دانشیار) و معاون بهداشتی دانشگاه، ۳. معاون اجرایی مرکز بهداشت استان، ۴. کارشناس بیماریهای مرکز بهداشت استان، ۵. معاون فنی مرکز بهداشت استان، ۶. کارشناس مسئول آزمایشگاه بهداشت استان

مقدمه و اهداف: در نیم قرن اخیر، علیرغم توفیقاتی که در پاکسازی مناطق شمال و شمالغربی کشور از بیماری مالاریا بدست آمده است، مناطق مذکور در مرحله استحکام قرار گرفت. متأسفانه از دهه ۷۰، بدلیل افزایش بی رویه تردد ساکنین دو سوی مرزهای شمالغرب کشور، بیماری مالاریا مجدداً در دشت مغان (شهرستان پارس آباد) بطور قابل توجه ای شیوع یافت. در دشت مغان (شهرستان پارس آباد)، بدلیل مساعد بودن شرایط اقلیمی و اکولوژی خاص محیط، همجوار بودن با روستاهای جمهوری آذربایجان، کاهش سطح مصونیت نسبی به مالاریا در جمعیت انسانی، انتشار ناقلین با ضریب پایداری بالا و همچنین رفت و آمدهای مرزی خطر شیوع گسترده و پایداری بیماری را بیش از پیش بوجود آورده است.

روش تحقیق و یافته ها: در سال ۱۳۷۴ بدلیل وقوع جنگ بین جمهوری آذربایجان و ارمنستان و ورود افراد آلوده از طریق نوار مرزی و اسکان آنها در منطقه اصلاندوز و عدم توجه به انتقال بیماری سبب وقوع اپیدمی در منطقه گردید و انتشار بیماری از نوار مرزی اصلاندوز به طرف شهر پارس آباد کشیده شده بطوریکه تعداد موارد بیماری به ۵۰۰ مورد افزایش پیدا کرد و اولین اپیدمی بیماری پس از پاک شدن منطقه به وقوع پیوست. به جهت اهمیت گسترش انتقال محلی و افزایش روند شیوع بیماری در منطقه، این مسئله اهمیت و توجه ویژه ای پیدا نمود. بدنبال اقدامات انجام شده در خصوص کنترل بیماری برنامه عملیاتی جامع ۵ ساله استان تهیه و بصورت زمانبندی از سال ۱۳۸۶ بصورت کامل اجرا گردید. مهمترین فعالیتهای انجام شده در این برنامه تقویت و تشدید برنامه بیماریابی بصورت فعال و غیر فعال در کانونهای شهری توسط تیم بیماریاب شهری و مناطق روستایی توسط بهورزان خانه های بهداشت با تهیه لام خونی از تمامی افراد مشکوک و علامتدار، جمع آوری لامهای تهیه شده توسط تیم جمع آوری کننده و تحویل لامها در همان روز به آزمایشگاه مالاریا، آزمایش لامهای تهیه شده در همان روز و در صورت مثبت بودن شروع درمان در همان روز، بررسیهای حشره شناسی، سمپاشی ابقایی داخل اماکن انسانی و حیوانی با حشره کشهای ابقایی طولانی اثر در کانونهای آلوده و وفور بالای ناقلین جهت مبارزه با بالغ، استفاده از عوامل بیولوژیک (ماهیهای لاروخور و باسیل لاروکش) در زیستگاههای لاروی بصورت وسیع و گسترده جهت مبارزه با لارو و تقویت و تشدید فعالیتهای اطلاع رسانی به کلیه پرسنل بهداشتی درمانی و عموم بوده است.

نتیجه گیری و پیشنهادات: با اجرای کامل برنامه جامع عملیاتی ۵ ساله استان بویژه در شهرستان پارس آباد، موارد مثبت انتقال محلی بیماری در شهرستان پارس آباد از تعداد ۵۴۱ نفر در سال ۱۳۸۰ به تعداد صفر مورد در سال ۱۳۸۴ تا حال رسید که نهایتاً منجر به حذف انتقال محلی بیماری گردید. با توجه به حذف انتقال محلی بیماری مالاریا در مناطق آندمیک استان (شهرستان پارس آباد) و به جهت همجوار بودن با روستاهای جمهوری آذربایجان در حاشیه رود مرزی ارس، جهت حفظ و نگهداری وضع موجود، تقویت و تشدید برنامه جامع عملیاتی ۵ ساله استان بویژه بیماریابی و لارو کشی با نظارت و پایش مستمر فعالیتهای ضروری است.

کلمات کلیدی: پارس آباد، برنامه عملیاتی، انتقال محلی، بیماریابی